

Onderwerp Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie
(ter informatie)
Steller Bert Horst

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	06-21253206	Bijlage(n)	-	Ons kenmerk	134990-2023
Datum	26-04-2023	Uw brief van		Uw kenmerk	

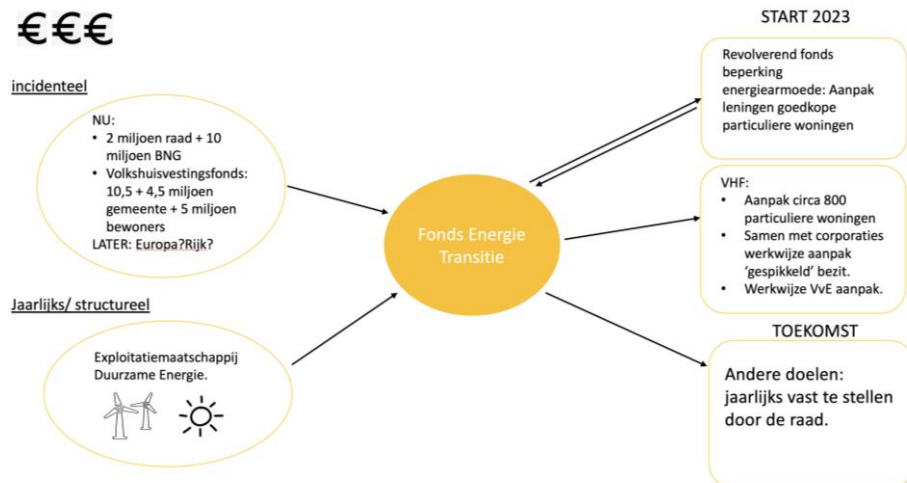
Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief willen we u informeren over de stand van zaken van de vormgeving van de Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie (EDE) als eerste belangrijke stap richting het gemeentelijk energiebedrijf.

Samen met de oprichting van het Fonds Energietransitie (FET) heeft de raad op 16 februari 2022 opdracht gegeven te onderzoeken wat de beste manier is om als gemeente de productie van zonne- en windenergie op eigen gronden in eigen beheer te ontwikkelen en te exploiteren. In het coalitieakkoord 22/26 “*Het begint in Groningen: voor wat echt van waarde is*” wordt deze vraag nog eens bevestigd en wordt de relatie gelegd met een op te richten gemeentelijk energiebedrijf waar het FET onderdeel van wordt.

Het FET is inmiddels verder vormgegeven en heeft als doel de energietransitie in onze gemeente te versnellen. De afgelopen periode hebben we het instrumentarium ontwikkeld om de wijkenergieaanpak op te gaan schalen en te gaan versnellen. Door de inrichting van het FET bieden we, naast subsidies, laagrentende leningen aan voor die eigenaar- bewoners die elders geen financiering krijgen en met het team van energie coaches en adviseurs kunnen we onze inwoners adviseren en begeleiden bij de verduurzaming van hun huis.

We zijn hiermee in staat om op wijk en buurt niveau aan de slag te gaan met nieuwe projecten als het nationaal isolatieprogramma, de VvE aanpak en de collectieve verduurzaming van woningen in Paddepoel, Selwerd en Vinkhuizen met een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds. Hierdoor helpen we meer huiseigenaren en bewoners met het verduurzamen van hun woning en leveren een maatschappelijke en economische bijdrage in bredere zin. Naast het belang om onze klimaatdoelstellingen te halen, zorgt onze inzet ook voor toenemend welzijn van onze inwoners. Enerzijds omdat het comfort in de woning verbetert, anderzijds omdat het (energie)armoede helpt verminderen doordat de energierekening betaalbaar blijft. Hierdoor blijven mensen in staat deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer. Er blijft geld over om bijvoorbeeld te blijven sporten en boodschappen te doen. Het effect is dus veel groter dan alleen het terugdringen van energiearmoede.

Tot op heden is het FET incidenteel gevoed met een bijdrage beschikbaar gesteld door de gemeenteraad en een bijdrage uit het Volkshuisvestingsfonds. Om dit fonds structureel te voeden neemt de gemeente zelf de exploitatie ter hand van zon- en windenergie op grond die juridisch eigendom is van de gemeente. Daarom willen we de EDE oprichten. Het resultaat (ná compensatie van omgeving, rente, aflossing en overige kosten) van de grootschalige zonneparken, maar ook de productie van windenergie komen dan ten goede aan de gemeenschap als geheel door ze aan het FET toe te voegen. De gemeenteraad maakt vervolgens de keuze op welke wijze deze middelen ingezet worden. Dit kan individuele ondersteuning en begeleiding van onze inwoners zijn maar de middelen uit het FET kunnen ook ingezet worden op buurt en wijkniveau. Het doel is een eerlijke energietransitie van onze wijken en dorpen. Door de inzet van de middelen uit het FET kunnen we versnellen en maken we het mogelijk dat iedere inwoner van onze gemeente mee kan doen.

In deze brief geven we een aanzet voor de verdere uitwerking van de EDE zodat we het FET structureel kunnen gaan voeden. Wat is de meest geëigende rechtspersoon? Wat doet deze maatschappij wel en wat niet? Hoe verhoudt de exploitatiemaatschappij zich tot de gemeentelijke organisatie en het Fonds Energie Transitie? We willen u meenemen in het proces naar het definitief oprichten van de EDE dat voorzien is in december van dit jaar. Dit zal resulteren in een ontwerpbesluit waarvoor de raad in gelegenheid wordt gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. In de uitwerking van het ontwerpbesluit wordt de motie “Van Vet naar FET” van 5 april 2023 meegenomen. Hierin geven we antwoord op de vraag van de raad om bij het uitwerken van de businesscase enkele scenario’s voor te leggen die gericht zijn op het zo snel mogelijk kunnen vullen van de FET, naast een scenario dat wacht op een positieve kasstroom, en in alle gevallen uit te gaan van een niet hoger dan marktconforme pachtsom.

1. De juiste rechtsvorm voor de Exploitiemaatschappij Duurzame Energie (EDE)

De gemeenteraad heeft het doel van het zelf produceren en exploiteren van duurzame energie verwoord in haar besluit tot oprichting van het FET van 16 februari 2022: *de beoogde toekomstige (netto)opbrengsten van deze exploitatie op gemeentelijke gronden zijn bestemd om structureel te worden gestort in dit FET.*

Deze verbondenheid is de belangrijkste voorwaarde om de EDE op te richten. Dit doel is enkelvoudig en daarom is het ook belangrijk dat de EDE in financiële zin niet meer doelen moet bedienen. Immers, dan kunnen er binnen de EDE geen discussies ontstaan inzake de

Volgvel 2

winsttoekenning. Er zijn twee manieren om de exploitatie vorm te geven. Voor de bepaling van de aangewezen rechtspersoon is samen met Trip advocaten en notarissen onderzocht welke mogelijkheden er zijn.

- De gemeente brengt de benodigde organisatie voor de exploitatie van duurzame energie onder in de bestaande organisatie;
- mogelijk in een aparte projectdirectie binnen de gemeente;
- of een juridische organisatievorm buiten de gemeente.

Als referentie is gekeken naar voorbeelden bij andere gemeenten zoals het gemeentelijke zonnepark “Oosterweilanden” in de gemeente Twenterand, het Windpark “Haven 8” in Waalwijk en het zonnepark “Leemdijk” in de gemeente Midden-Drenthe. In al deze gevallen is gekozen voor een Besloten Vennootschap en worden deze keuzes ondersteund door externe adviezen van Accountant-, advocatenkantoren en belastingadviseurs. Ook is geput uit de ervaringen binnen onze eigen organisatie als de “De Suikerzijde” en “Stadshavens”. Ook daar is gekozen voor rechtsvorm van een B.V. buiten de gemeente.

Voor het bepalen van de meest geschikte juridische entiteit voor de exploitatie zijn twee belangrijke voorwaarden als uitgangspunt genomen:

- *Zeggenschap, opbrengst en risicobeheersing*: een exploitatievorm waarin de gemeente maximale zeggenschap heeft, een maximale opbrengst en zo weinig mogelijk risico.
- Flexibel en slagvaardig: de gekozen exploitatievorm kan wendbaar en marktconform opereren in, en op, de commerciële Energiemarkt.

De exploitatie van duurzame energieprojecten beslaat een periode van 20 jaar of meer. Dit vraagt personele inzet om met aannemers, leveranciers en beheerders samen te werken en te gaan handelen met de geproduceerde energie op de energiemarkt. Deze activiteiten kunnen gezamenlijk worden gezien als het uitoefenen van een onderneming. Dit behoort niet tot de dagelijkse praktijk van de gemeente en is geen regulier project dat past binnen de bestaande organisatie van de gemeente.

Aan de exploitatie van duurzame energieprojecten zijn ook financiële en juridische aspecten en risico's verbonden, zoals geldt voor elke partij die als ondernemer op deze markt actief is zoals fluctuaties in de energieprijzen, voortgang en voorwaarden van SDE-subsidies, materiele/ technische problemen aan installaties en/ of eventuele aansprakelijkheid ten opzichte van derden m.b.t. deze activiteiten. Voor de gemeente is het uitgangspunt dat deze risico's zo weinig mogelijk doorklinken in de totale gemeentelijke financiële huishouding, maar zoveel mogelijk opgevangen kunnen worden binnen de eigen exploitatievorm. Gelet op bovengenoemde belangen en argumenten is het oprichten van een organisatievorm buiten de gemeentelijke organisatie de meest geschikte vorm zoals ook de referentie gemeenten gedaan hebben.

De volgende potentiële rechtsvormen buiten de gemeente zijn nader onderzocht op hun geschiktheid.

- Rechtspersonen zoals: Stichting, BV, NV, of Coöperatie;
- Rechtsvormen die geen rechtspersonen zijn, maar “Personen Vennootschappen”, zoals: Maatschap, CV of een VOF.

Omdat 100% zeggenschap een voorwaarde is vallen de Stichting en de Coöperatie af omdat de gemeente na oprichting en de eerste benoeming van de bestuurders geen directe zeggenschap of invloed meer heeft op het bestuur. Bij de stichting is het bestuur nadat ze statutair is benoemd onafhankelijk en heeft de gemeente alleen invloed via de statuten die de stichting moet naleven.

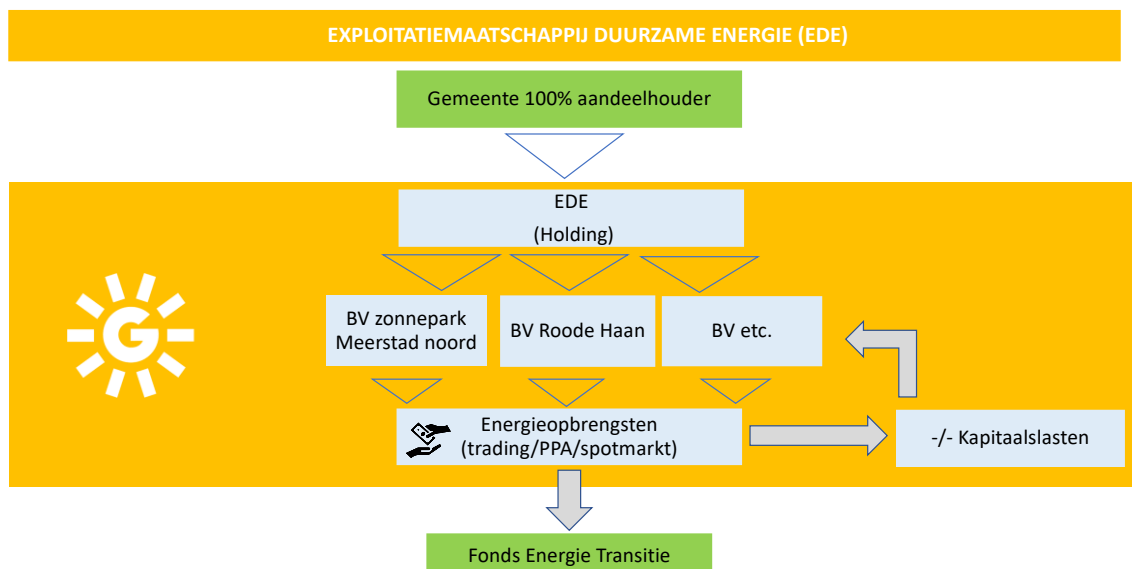
De Personen Vennootschappen vallen ook af omdat deze zijn bedoeld voor samenwerkingsverbanden tussen 2 of meer vennoten. Ook hier is geen sprake van de gewenste maximale zeggenschap, sturing en opbrengst. Bovendien zijn vennoten persoonlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor alle schulden in de Vennootschap. Gelet op de door de gemeente gestelde voorwaarden aan het zelf realiseren en exploiteren van zonne- en windenergie wordt de Besloten Vennootschap (BV) als meest geschikte rechtsvorm gezien. De NV is

Volgvel 3

vergelijkbaar met de BV maar lijkt meer toegepast voor grotere organisatiestructuren. De 3 belangrijke overwegingen zijn:

- *Zeggenschap*: De gemeente heeft als enig aandeelhouder volledige invloed en zeggenschap. Zij benoemt en ontslaat het bestuur en een eventuele Raad van Commissarissen. Ook mag zij aanwijzingen geven aan het Bestuur & Directie over de wijze van handelen en besturen.
- *Opbrengst*: De netto-opbrengst (na aftrek van compensatie omgeving e.d.) van de BV gaat naar de gemeente als volledig en enig aandeelhouder en zij is volledig vrij om te bepalen waaraan zij deze gelden wenst te besteden. In dit geval het storten in een duurzaamheidsfonds (FET) overeenkomstig de college en raadsbesluiten. De bestedingen uit dit FET gaan via een separaat college- en raadsbesluit
- *Aansprakelijkheid, risico's*: Aansprakelijkheid en schulden blijven binnen de BV. Dat heeft als voordeel dat het college niet aansprakelijk kan worden gesteld. En binnen de BV geldt slechts een beperkte aansprakelijkheid voor bestuurders. Er is in beginsel geen hoofdelijke aansprakelijkheid voor bestuurders tenzij er sprake is van wanbeheer.

Binnen de EDE kunnen meerdere BV 's als werkmaatschappijen functioneren. Elk project wordt hierin ondergebracht; ieder met haar eigen exploitatie. De hiermee samenhangende kapitaallasten, reservering voor risico's en andere bedrijfskosten worden betaald uit de gerealiseerde energieopbrengsten. De resterende winst wordt in het FET gestort.

Net als ieder bedrijf gaat de EDE deelnemen aan het economisch verkeer doordat de opgewekte energie verkocht wordt op de energiemarkt. Hiervoor is een organisatie nodig die gaat realiseren, organiseren, exploiteren en moet worden gefinancierd. Al deze activiteiten hebben juridische gevolgen en moeten voldoen aan de geldende juridische kaders, zoals op grond van het aanbestedingsrecht, staatsteun en de wet Markt & Overheid.

- *Gebruik van gemeentegrond*: omdat de EDE projecten gaat realiseren, zal de benodigde grond aan de EDE in gebruik moeten worden gegeven middels erfpacht of verhuur. Daarbij moet voorkomen worden dat door deze verhuur of uitgifte sprake is van een overheidsopdracht waarvoor een aanbestedingsplicht geldt. Daarom zou een “kale” uitgifte of verhuur verstandig kunnen zijn. De vergoeding voor het gebruik van de grond zal marktconform moeten zijn om eventuele staatssteun te voorkomen en bovendien zal de vergoeding ten minste de integrale kosten van de gemeente moeten dekken, volgens de Wet Markt & Overheid. Sinds november 2021 hebben alle

gemeenten te maken met de gevolgen van het Didam-arrest. Hierin is bepaald dat gemeentelijke gronduitgifte in beginsel open moet staan voor elke potentiële gegadigde. Deze situatie valt onder de uitzonderingen van het arrest, omdat anders het ontwikkelen van gemeentelijk beleid onmogelijk zou worden, en dat is niet de bedoeling van het Didam-arrest. Wel zal vanwege de verlangde transparantie de gemeente haar uitgifteplannen dienen te publiceren.

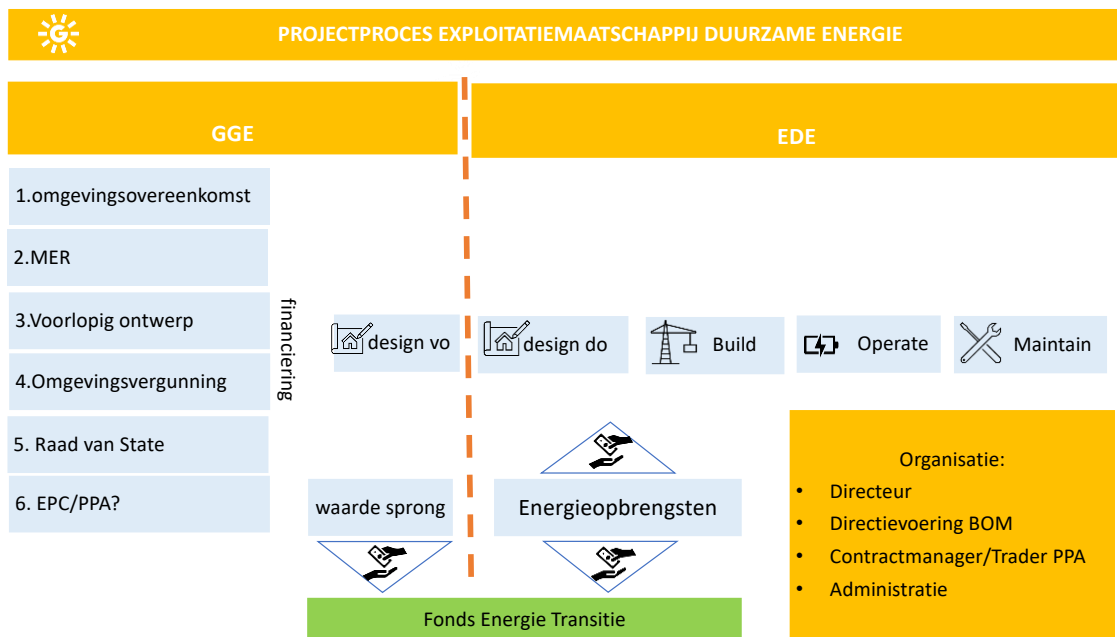
- *De organisatie:* De gemeente is enig (100%) aandeelhouder van de EDE en benoemt als enig aandeelhouder het bestuur. Wanneer wij onze ambtenaren beschikbaar stellen voor werkzaamheden dan dient hier een marktconforme vergoeding voor betaald te worden, ter voorkoming van mogelijke staatsteun of bevoordeling van de B.V. t.o.v. van haar concurrenten op grond van de Wet Markt en Overheid. Behalve marktconform dient de vergoeding ten minste de integrale kosten van de gemeente te dekken.
- *Realisatie, exploitatie en beheer van een Zonnepark:* De BV zal een partij opdracht geven een Zonnepark of ander duurzaam energieproject te realiseren. Normaal gesproken dient een project van dergelijke omvang aanbesteed te worden. Echter, deze opdrachtverlening valt onder het Uitzonderingsbesluit van de Europese Commissie voor de productie en groothandelslevering van elektriciteit in Nederland. Een openbare aanbesteding is overigens wel een manier om te borgen dat de opdracht tegen marktconforme voorwaarden tot stand komt en daardoor geen sprake is van staatsteun. Omdat de gemeente niet rechtstreeks betrokken is bij de opdrachtverlening is de Wet Markt en Overheid niet van toepassing.
- *Bekostiging van de Realisatie en Exploitatie.* De EDE heeft uiteraard financiering nodig voor de realisatie van projecten voor de opwekking van duurzame energie. De gemeente kan een lening (via BNG) verstrekken of de EDE sluit zelf een lening af. Ook voor deze lening geldt dat de voorwaarden marktconform moeten zijn, om Staatsteun, of ongeoorloofde bevoordeling op grond van de Wet Markt & Overheid te voorkomen. Marktconformiteit kan het beste vooraf worden vastgesteld door een externe deskundige.
- *De verkoop van energie op de Groothandelsmarkt:* De BV zal uiteindelijk de duurzaam opgewekte energie willen verkopen. Ook deze activiteiten vallen onder het Uitzonderingsbesluit van de Europese Commissie en hoeven niet te worden aanbesteed. Aangezien de energie op de markt wordt verkocht, kan worden uitgegaan van marktconforme prijzen zodat van staatsteun geen sprake kan zijn. De Wet Markt en Overheid is niet van toepassing omdat de gemeente niet rechtstreeks betrokken is bij deze verkooptransacties.
- *VPB en Dividendbelasting: over het positieve resultaat van de BV zal Vennootschapsbelasting (VPB) moeten worden betaald.* De winstuitkeringen door de EDE aan de gemeente als aandeelhouder worden belast met Dividendbelasting van 15%. Onder bepaalde omstandigheden is het mogelijk om bij de Belastingdienst een beroep te doen op teruggave, indien de aandeelhouder in de sfeer van de overheid opereert. Of daarvan in dit geval sprake zal zijn wordt nader uitgezocht.
- *BTW:* De activiteiten van de EDE zijn aan te merken als BTW-belaste activiteiten met een tarief van 21%

2. WERKWIJZE PER PROJECT

De projecten die op dit moment beleidsmatig voorbereid worden zijn het zonnepark Meerstadnoord en het windmolenpark op Roodehaan. Voordat we een project gaan uitvoeren

Volgvel 5

consulteren we de markt. Na een positieve uitkomst zijn dit de eerste projecten die onder de BV worden geëxploiteerd. Later kunnen daar ook andere projecten aan worden toegevoegd zoals energieopslag. Omdat we als gemeente alle stappen zelf nemen; het maken van beleid, het treffen van de voorbereiding en de uitvoering is het belangrijk te bedenken waar we een scheiding willen aanbrengen. Waar stopt het werk van de gemeentelijke organisatie en begint het werk van de EDE? In onderstaande model wordt de mogelijke werkwijze geschetst van de ontwikkeling van de projecten, de relatie tussen gemeente en EDE en het moment van overdracht van de één naar de andere organisatie. Hoe dit precies wordt vormgegeven wordt uitgewerkt in de nog te nemen stappen zoals omschreven in paragraaf 3.

Het proces van de projecten in de EDE is onder te verdelen in twee fasen. De eerste fase bestaat uit de voorbereidende werkzaamheden die de aanleg mogelijk maken. Deze worden door de gemeente zelf gedaan en vallen binnen het takenpakket van het programma Groningen geeft Energie (GGE). De tweede fase bestaat uit de ontwikkeling, realisatie en exploitatie van het project en vallen onder de EDE. In het model is het moment van overdracht weergegeven door de stippellijn.

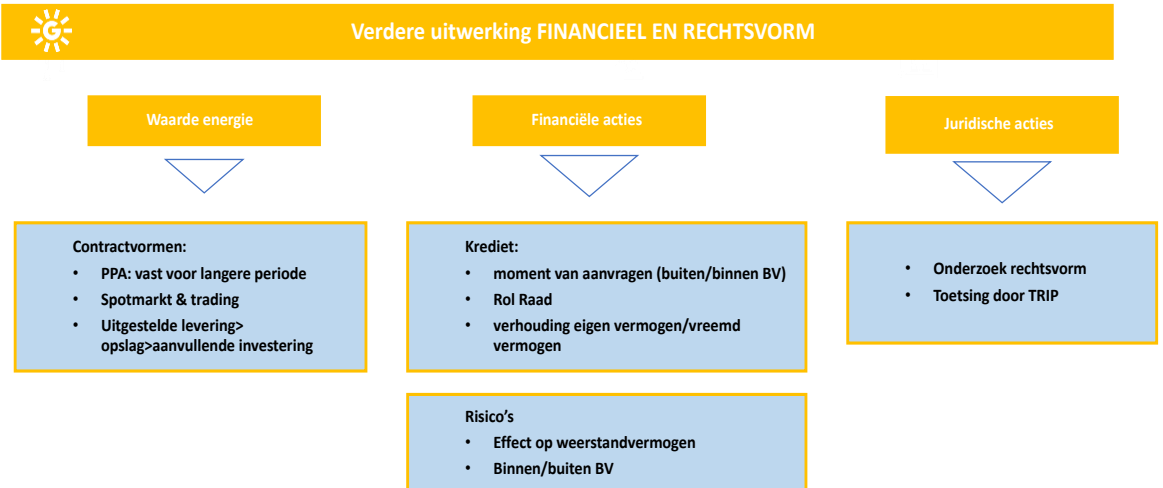
- *Vorbereidende werkzaamheden:* De ontwikkeling en realisatie van zonne- en windenergieparken vraagt niet alleen om een zorgvuldig ruimtelijk juridisch traject zoals een Milieu Effect Rapportage en een aangepast bestemmingsplan maar vereist ook een goede ecologische inpassing en afspraken met de omwonenden van een project welke worden vastgelegd in omgevingsovereenkomst. Deze zaken vallen onder de eerste 5 punten onder GGE. Om een goede inschatting te kunnen maken van de risico's en de benodigde financiering voordat besloten wordt een project te realiseren wordt een 'design vo' gemaakt. Dit is een voorlopig ontwerp dat globaal inzicht geeft in hoe het project eruit komt te zien en wat de investeringsbehoefte is. Op basis van de ervaringen van referentieprojecten blijkt dat de risico's van de exploitatie door de SDE-subsidies van duurzame energie beperkt zijn. Deze zijn verder te verkleinen door Power Purchase Agreements (PPA's) af te sluiten; leveringscontracten voor een langere periode met afnemers waarbij de prijs van de stroom vooraf wordt vastgelegd. Op basis van bovenstaande kan de gemeente een lening verstrekken voor de financiering van het project.
- *Waardesprong:* Door alle voorbereidende werkzaamheden zijn het rendement van het aan te leggen project voor de start van het project inzichtelijk. In feite is er waarde gecreëerd; de waarde sprong. Er zijn commerciële ontwikkelaars van zonneparken die het park doorverkopen als deze waarde sprong gerealiseerd is. Binnen onze

gemeentegrenzen is zonnepark Fledderbosch hier een goed voorbeeld van. De desbetreffende ontwikkelaar neemt de exploitatie niet zelf ter hand maar roomt een deel van het rendement af bij verkoop van het park aan de partij die gaat exploiteren. Het is de moeite waard om te onderzoeken of bij de projecten die onder de EDE vallen op dezelfde manier gebruik gemaakt kan worden van de waarde sprong door een deel van het rendement dat in de exploitatieperiode van een project gerealiseerd wordt naar voren te halen en hiermee het FET te voeden. Deze kansen, maar ook zeker de risico's worden inzichtelijk gemaakt. Het resterende rendement minus de kapitaallasten en andere bedrijfskosten kan gedurende de exploitatieperiode jaarlijks aan het FET toegevoegd worden.

- *Ontwikkeling, realisatie en exploitatie:* het 'design vo' wordt inclusief vergunningen en financiering en afgesloten PPA's door de gemeente aan de Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie overgedragen. Het voorlopig ontwerp wordt uitgewerkt tot een 'design do' het definitieve ontwerp passend binnen de randvoorwaarden waarna het project aanbesteed en geëxploiteerd gaat worden. Dit wordt gedaan volgens een DBOM-constructie: Design, Build, Operate en Maintain. (Ontwerpen, Bouwen, Exploiteren en Onderhouden) dit is een geïntegreerde contractvorm waarbij zowel het ontwerp, de bouw, de exploitatie en het onderhoud door één opdrachtnemer worden uitgevoerd. Contracten op basis van Engineering & Construct (E&C) en Design & Construct (D&C) optimaliseren het ontwerp en de realisatie van een project. Voor het onderhoud worden dan afzonderlijke contracten gesloten. De opdrachtgever is daarmee niet altijd het beste af. De besparing op de aanlegkosten kan via verhoogde onderhoudskosten weer verloren gaan. Dit kan voorkomen worden door hantering van DBOM. Omdat er bij de ontwikkeling van zonneparken en windmolenparken een optimaal rendement gedurende een periode van minstens 15 jaar moet worden geborgd is goed onderhoud van groot belang. Het maakt integraal uit van een businesscase samengesteld uit de kosten van aanleg (de investering), onderhoud en pacht, en de opbrengsten uit de verkoop van stroom.
- *Organisatie:* De Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie is een onderneming met een klein personeelsbestand en moet voldoen aan de vereisten van de gekozen rechtsvorm; de B.V. Naast een directeur is er iemand nodig die gedurende de bouw en tijdens de exploitatie toezicht houdt op de technische staat en de kwaliteit van de uitvoering van werkzaamheden en onderhoud; een directievoerder BOM. Ook is een contractmanager nodig voor het afsluiten en beheren van langdurige PPA-contracten en het verhandelen van de opgewekte stroom op de energiemarkt om zo het maximale rendement per project te realiseren. Bovenstaande zaken dienen op correcte wijze, passend binnen de wettelijke kaders, geadministreerd te worden. De verwachting is dat na de intensieve periode van het realiseren van het project de periode van exploitatie geen volledige werkweek van de organisatie vraagt.

3. TE NEMEN STAPPEN

Op hoofdlijnen is hierboven de structuur van werken, de rechtsvorm, de organisatie en de verhouding tussen gemeente en Exploitatiemaatschappij geschetst. Voor de verdere uitwerking houden we vanaf nu gelijke pas met het zonnepark Meerstad-noord waar de gemeenteraad dit voorjaar een plankostenkrediet voor beschikbaar heeft gesteld.

De resterende periode tot december 2023 wordt gebruikt om het geschetste model, waaronder het overdrachtsmoment van gemeente naar EDE, definitief vorm te geven. Hiervoor is het nodig onderstaande zaken uit te werken.

- Waarde energie:** Doordat de productie van duurzame energie fluctueert in de loop van de dag en er soms te veel en dan weer te weinig beschikbaar is om aan de vraag te voldoen komt er steeds meer aandacht voor de buffering/ opslag van energie. De stroom kan opgeslagen worden als er veel aanbod van duurzame energie is en de prijzen laag en verkocht als de prijzen hoog zijn. Ook kan met de buffering een positieve bijdrage geleverd worden aan het voorkomen van netcongestie. Samen met de projectgroep zonnepark Meerstad-noord worden de mogelijkheden onderzocht. Voor het beperken van de risico's wordt onderzocht met welke partijen langdurige leveringscontracten gesloten kunnen worden. Voor de hand liggende partijen lijken Warmtestad en het gezamenlijk inkoopcollectief voor energie van Groningse gemeenten en de Provincie; het GGPG. Een nadere verkenning moet inzicht geven of dit daadwerkelijk zo is.

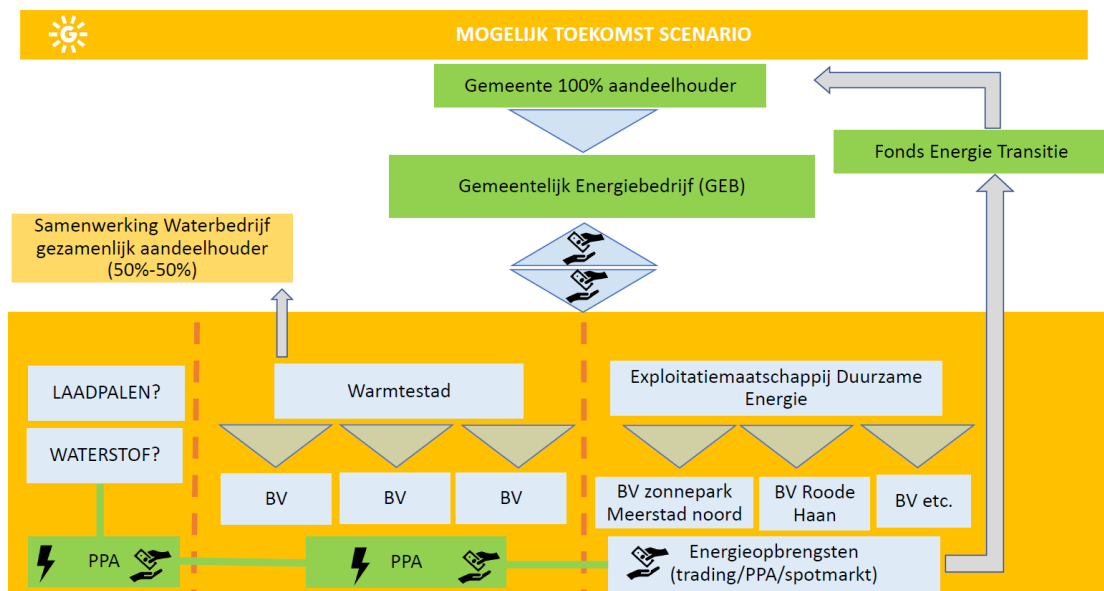
De energie die niet op basis van PPA-contracten geleverd wordt gaat op de energiemarkt verkocht worden. Dit kan op de lange termijnmarkt (de ENDEX: european energy derivatives exchange) waar partijen energie inkopen voor periodes van meer dan een dag, week, maand of jaren verder. Maar ook de Spotmarkt biedt mogelijkheden (EPEX: european power exchange) waar energie verhandeld wordt voor de komende dag. De prijzen op de Spotmarkt worden ook gebruikt voor de dynamische energiecontracten die de laatste periode steeds meer energiebedrijven aanbieden. Er wordt een balans gezocht tussen beperken risico en maximaliseren opbrengst.
- Financiële en fiscale acties:** Samen met concern control wordt bepaald wat de optimale manier van financieren is. Dit heeft meerdere aspecten: wordt de financiering al geregeld vóór overdracht of pas na overdracht binnen de BV en wie verstrekt de financiering. Wat is de optimale verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen? Wat is het effect op het weerstandsvermogen van de gemeente en loopt de gemeente dan toch verdere risico's, wat is de meest optimale fiscale constructie? En wat wordt de rol van de gemeenteraad in het bepalen van de keuzes.
- Juridische acties:** Samen met Trip advocaten en notarissen is de keuzebepaling voor de rechtsvorm gemaakt. Dit moet nader uitgewerkt worden. Niet alleen moet gekeken worden naar wat fiscaal de slimste keuzes zijn en naar de relatie tussen gemeente en EDE ook moet een goede governance structuur opgezet worden waarin niet alleen aandacht is voor de wijze van besturen en het toezicht maar ook aandacht voor de manier van management, de samenhang in beleid en de vormgeving van processen en beslissingsrechten. We kunnen hierbij gebruik maken van de ervaringen die we opgedaan hebben met de oprichting van Warmtestad B.V. Verder zal in de uitwerking extra aandacht uitgaan naar

het feit dat productie van energie en netwerk gerelateerde activiteiten altijd gescheiden dienen te zijn. Leidend bij de verdere uitwerking is het streven de Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie op termijn onder te brengen in een nog op te richten gemeentelijk energiebedrijf.

4. MOGELIJK TOEKOMSTSCENARIO: HET GEMEENTELIJK ENERGIEBEDRIJF.

In het gesloten coalitieakkoord 22/26 “*Het begint in Groningen: voor wat echt van waarde is*” wordt het volgende doel omschreven.

We zetten een gemeentelijk energiebedrijf op. Daarin brengen we een groot deel van onze inzet en activiteiten voor de energietransitie onder. Zo versterken we onze regierol met als doel een maximaal maatschappelijk resultaat. Fondsen en subsidies die we ontvangen, brengen we onder in het energiebedrijf. Hiermee investeren we verder in de energietransitie. Ook het Fonds Energietransitie is hier onderdeel van. De komende jaren ontwikkelen we het gemeentelijk energiebedrijf verder.

In bovenstaand toekomstscenario is modelmatig een mogelijke opzet van het gemeentelijk energiebedrijf (GEB) weergegeven. De gemeente is voor 100% eigenaar van het GEB en kan stap voor stap verder ontwikkeld, en uitgebreid worden door er bedrijfsonderdelen aan toe te voegen die een bijdrage leveren aan de energietransitie van onze gemeente. Het GEB is voor 100% eigenaar van de verschillende bedrijven die deze bijdrage leveren. Binnen het GEB worden een aantal dragers en activiteiten ondergebracht die samen van belang zijn voor de energietransitie, die elkaar nodig hebben en versterken. Op dit moment zijn dit Zon- en Windenergie en op termijn mogelijk andere dragers als warmte en energiebuffering, waterstofproductie en/of het laadpalenbedrijf. In feite is het GEB een duurzaam groeimodel.

- De Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie: de EDE sluit in dit model leveringscontracten met andere onderdelen van het gemeentelijk energiebedrijf zoals wellicht Warmtestad en het Laadpalenbedrijf. Deze bedrijfsonderdelen hebben duurzame stroom nodig, betalen een marktconforme prijs, niet anders dan wanneer ingekocht wordt bij een andere energieleverancier. Positief is dat de gerealiseerde winsten niet buiten onze gemeentegrenzen terecht komen maar doordat de revenuen in het Fonds Energietransitie gestort worden aangewend kunnen worden de energietransitie van onze gemeente te versnellen.

Volgvel 9

- Warmtestad: Warmtestad levert een belangrijke bijdrage aan de gewenste inzet en de realisatie van de verwoorde ambities die het college voor ogen heeft met de energietransitie. Of en hoe we Warmtestad onder de paraplu van het GEB gebracht kan worden, wordt nog nader onderzocht samen met de andere aandeelhouder het Waterbedrijf.
- Laadpaalbedrijf, waterstofproductie: ook dit zijn bedrijfsonderdelen/ activiteiten die de duurzame energie die de EDE produceert nodig hebben voor hun functioneren. De komende jaren onderzoeken we of de activiteiten een bijdrage leveren aan een verdere ontwikkeling van het gemeentelijk energiebedrijf.

5. VERVOLG

Deze informerende brief is bedoeld u bij te praten over de vorderingen en stand van zaken. Voor de verdere uitwerking van de Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie en in het verlengde daarvan het Gemeentelijk Energie Bedrijf zijn de volgende onderwerpen van belang.

- Voor het gebruik van de gronden benodigd voor de productie van duurzame energie betaalt de EDE een marktconforme vergoeding. Om dit te borgen laten we deze vergoeding vaststellen door een externe deskundige partij;
- Bij de start van een project, vooruitlopend op de daadwerkelijke realisatie, een deel van het rendement; ‘de waarde sprong’ af te romen en in het Fonds Energie Transitie te storten.
- Het geschetste model van het Gemeentelijk Energie Bedrijf verder uit te werken;

De komende periode werken we bovenstaande punten verder uit tezamen met de juridische en financiële aspecten en de B.V. op te richten bij de start van het eerste project van de Exploitatiemaatschappij Duurzame Energie; het zonnepark Meerstad-noord. Dit zal resulteren in een ontwerpbesluit dat aan het college wordt aangeboden. Het besluit daarover kan niet eerder genomen worden dan nadat uw raad dit ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld haar wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen. Dit conform art. 160 lid 2 van de Gemeente wet.

In de uitwerking van het ontwerpbesluit wordt de motie “Van Vet naar FET” van 5 april 2023 meegenomen. Hierin geven we antwoord op de vraag van de raad om bij het uitwerken van de businesscase enkele scenario’s voor te leggen die gericht zijn op het zo snel mogelijk kunnen vullen van de FET, naast een scenario dat wacht op een positieve kasstroom, en in alle gevallen uit te gaan van een niet hoger dan marktconforme pachtsom, zoals verwoord in de motie. Overigens is het gebruikelijk een residuele grondwaarde te hanteren bij grondexploitaties.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.